

EESTI POLITSEILEHT

Administratiiv-õigusline aegkiri.

Nr. 45 (153).

22. novembril 1924 a.

IV. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.
 Tellimise hind: aastas Mk. 800.—
 pooleaastas 400.—
 weerandaastas 200.—
 Üksik number maksab Mk. 20.—

Tellimised — järgmise kuu esimesest päevast.
 Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 103.
 Awatud kell 1/2,9 — 1/2,3. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1.

Kuulutuste hind:
 1/1 lehek. Mk. 3000.— | 1/4 lehek. Mk. 800.—
 1/2 1500.— | 1/8 400.—
 1/8 1000.— | 1/16 200.—
 1/32 lehek. Mk. 100.—

Lehe eesküljel 75%, tekstis 100% kallim.

Adressi muutmine 10 mk.

Adress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338.
 Jooksew arwe Eesti panga Tall. osak. nr. 543.

Sisu: 1) Prof. Berendts, Õiglusetus finans-alal, sundiwus ja karistus finans-õiguses. 2) A. Liit, Kuritegude jälgimine. 3) Kuidas võime kaotada kuritegewust? 4) J. Kokamaagi, Joomine, joogikohad ja politsei. 5) Ametlik osa. 6) Esperanto alalt. 7) E. Engelbrecht, Surnu Michaeli kirikuplatsil. 8) Väljamaalt. 9) Küsimused ja kostmised. 10) Kuulutused.

Õiglusetus finans-alal, sundiwus ja karistus finans-õiguses.

Prof. Berendts.

(4. järg.)

Mida rohkem awaldu kuritahtlus ehk teadlik lohakus, seda kõrgemad peawad olema trahwid. Wäikene trahw ei hirmuta jõukat kahjutegijat ning ähwardus mõjub sama wähe.

Astume sammu tagasi politsei õiguse alale. Ka politsei seadustest ning määrustest üleastumisi ähwardab trahw. Ning kogemused näitawad, et kerged trahwid hirmutawad ainult waeseid, kuid ei kohuta rikkaid. Endistes Wenemaa kubermangudes, kus erakorraline kaitseseadus maksweel polnud 1881 a. seaduse põhjal, wõtsid kõrgemad ning keskmised politsei asutused (kubernerid, linnapealikud, politseimeistrid) näit. sanitaar määruste rikkumise puhul süüalusi kohtulikule wastutusele. Kohus (rahukohunik) määras rahalisi trahwe 25 rublast kuni 300 rublani. See ei

hirmutanud rikkaid. Tema niisugust juhtumist 1892 a., kus Jaroslawi linnas koleera taud lahti puhkes, mööndus see kõigis linnaosades, ning rändas ühte linnaossa, mis ilhe rikka isiku omandus oli, kes oli majad wõimatusse seisukorda minna lasknud. Kohus määras temale korduvalt rahalisi trahwe, kuid see ei kõssanudki, sest kasulikum oli trahwi maksta, kui wastawat remonti teha. Ning koleera möllas edasi. Politsei oli wõimetu.

Nishni-Nowgorodis oli analoogiline juhtumine, kuid seal oli maksew erakorraline kaitseseisukord (laada ajal) ning kuberneril olid suured wolitused. Kui tema weendus, et trahwid oma otstarbet ei täida, korraldas tema wäga energiliselt. Tema aetas kõik majaanikud parakki, kuna maja — mülgase — maha põletas. Kolee-

ra lõppes. Abinõu oli küll vägiwaldne, ning oleks omanduseõiguse rikkumist enesega kaasa tuua võinud. Kuid hulga inimete elu oli päästetud.

Parandamata mõtlen Rootsi ning Soome peale, kus kohalikud politsei organid laialise võimuga warustatud, kuid neid riike ei saaks bürokraatlisteks politsei riikideks nimetada. „Maksude sissenõudmise seaduse“ järgi (see on mõlemates maades üks ja seesama jldnuhtlusseaduse osa) on kuberneril õigus kõikidelt isikutelt nii füüsilistelt kui juriidilistelt, (näit. omawalitsuste ettevõtelt) seaduste täitmist ning trahwe määrata, mis tema oma äranägemise järgi karistatawa waranduslise võimele wastawalt kindlaks määrab.

Kui mina mitmes suhtes väga huwitawat Rootsi ning Soome õigust uurisin, mõtlesin algul, et see õigus on kuberneridele antud ainult kui „oberekksekutorile“ tsiwiil sissenõudmiste puhul, kuid leidsin, et olin eksinud: see õiguswõime on neile antud ka administratiiv-õiguse alal, ning isiklised järelepärimised tõendasid seda. Kuberneride poolt määratud karistus ulatub 10.000—50.000 krooni ehk margani. Sarnasel ahwardusel oli harilikult kiire tegewus. Seaduslike nõudmise mittetäitjad kutsuti paratamata sõnakuulmisele. Võib öelda: see oleks awarate võimaluste andmine omawolile. Seda meis maades karta ei tule, sest seadus annab iga kodanikule õiguse õiguswõime kurjasti tarwitamise puhul esineda kaebtusega kohtus „Hofgericht“, kes võib kubeneri wastutusele wõtta. Rootsimaal on 1809 a. põhiseaduse ja Soomemaal uue põhiseaduse järgi weel üks tagatis wõimu kuritarwituste wastu. s. o. n. n. „Riksdagens Justitsia — omhudsman“ (Riksdagi justitsiis-prokuröör), kes parlamendi poolt 3 aastaks walitakse ning kelle poole igaiüks võib pöörata, kui ta end administratiiv organil poolt haawatud tunneb olewat. See ametlik isik nõuab sel juhtumisel organilt, kelle peale kaebtus tõstetud, seletust ja kui seletus rahuloldaw pole, siis annab Riksdagi prokuröör sellest Riksdagile teada, kellest siis on olnud süüaluse wastutusele wõtmise.

Riksdagi prokurööril tuleb harwa asjusse segada — nad on peaaegu tegewuseteta. Võib öelda: mis jaoks sarnane amet? See tegewusetus ehk wähene aktiivsus on just selle ameti tarwilikkuse

kõige paremaks tunnistuseks. Kui kunagi politseil tuleks käed rüppes istuda, sest et poleks põhjust tegewuseks, siis oleks see kõige paremaks tõenduseks, et ta täielikult oma eesmärkide kõrgusel seisab: tema olemasolu on sedawõrd wägewahwardaw, et kodanik ei tihkagi seadust rikkuks.

Nagu politsei, nii ka finansõiguse aladel võib walik olla kahe süsteemi wahel: ehk piirata võimalikkude piiridemi järelwalwe ja täidesaatmise organide õiguswõimet ning ühtlasi mitte määrata rasket wastutust, ehk wastuoksa: lubada diskrettsioonilisele wõimule suuremat teguwabadust, kuid ühtlasi luua tõsiseks wastutuseks korra ning määrused. Paistab, nagu oleks ühiselulistel huiwide seisukohast teine süsteem lugupidamist äratawam.

Pöörame tagasi finansiala sundiwuse ja karistuse abinõude juure.

Nagu juba tähendatud, on nad väga mitmekesised wastawalt teatud maa individuaalsetele omadustele. Juhtime tähelepanu ühe väga algupärase abinõu peale, mida käsitati Saksamaal 1878 a. tulumaksuseaduse põhjal. Riigile ainelise kahju tegemises süüdlased, kui see sündis maksukohuse mittekorrapärase täitmise tagajärjel, wõisid awalikkudes lõbustuskohtades käimise õiguse kaotada (klubides, teatrites jne.). Finans-administratsioon, süüdistades selles kedagi isikut, teatas sellest politseile, ning kui politsei sarnast fiskaalhuwidest üleastujat märkas, pidi teda lõbusa ajawitumise kohtadest wälja saatma! Abinõu, millel terawmeelsus ei puudu.

Teine abinõu, mis mõnedes riikides ette nähtud, seisab selles, et „defraudant“ mõned nii ütelda aukodaniku õigused kaotata: linnawolikogusse walimise õiguse ja õiguse sinna walitid saada, samuti maakonnawalitsusse, isegi parlamenti. S. o. „defraudant“ asetatakse ühele pulgale kuritahtlase pankrotitegijaga. Ei saa ütelda, et see abinõu õige oleks olnud. Teatawasti wõtawad parlamendi walimistest osa umbes 55%—70% walijatest, erutatud meeolelu ajajärgud wälja arwatud, ning kui mitmedki sõnades sellest õigusest väga lugu peawad, kuid tasku huiwide ja seltskonna teenistuse wõimaluse kaotuse konfliktide puhul, hoolitsetakse kõige pealt tasku eest, jättes seltskonna enda saatuse hoolde.

Mitte taskuga, waid tundega arwestab weel üks sunni- ja karistusabinõu: see on,

isikute nimede awalik kuulutamine, kes seaduslistest kohuste täitmisest kõrwale hoidsid. Sel abinõul võib mõju olla, aga ka mitte, olenedes sellest, kuidas teatud maal „seltskond“ maksuwalitsuse nõudmistele peale waatab. Kui maksusüsteem nähtawalt mitteõiglane, siis sarnane süüaluste nimede awalik kuulutamine wist hirmuäratawat mõju ei awalda ja „defraudant“ võib isegi poolehoiu osaliseks saada.

Awalikkus mõjub mitte ainult kui repressiiv, waid kui hoiatusabinõu. Üks küsimus tekitab wäga elawaid waielusi mitte üksi kirjanduses, waid ka rahwasaadikute koosolekutel. See küsimus on: kas tuleb awaldada isikute nimekirju, kes tulumaksu maksawad, ühes nende poolt teatatud tulusummaga, ning ühes maksukomisjonide poolt hinnatud tuluga.

Kas tuleb kolmandale isikule oma ning maksusaaaja poolte hindamisel wastuwaidlemise õigus anda? On õige rohkesti selle abinõu wastaseid. Näidatakse selle peale, et sarnane kord võib walekaebtusteni ja waenuawaldusteni wiia, et see nii ütelda seltskonna elu kihwtitada võib; see tähendaks ju eraisiku waranduslist saladust paljastada, anda wõistlejale ning isiklikkudele waenlastele kardetawa sõjariista kätte. Ja mitte üks waenlased ja wõistlejad woiwad isiklikes hurwides neid paljastusi kurjasti tarwitada; ka oma pere ning tuttawate poolt võib hädaoht waritseda. Ühe waranduslise seisukorra teadmine teiste poolt võib üksikuid tüütawate palwete ohwriks muuta. Edasi juhitakse tähelepanu selle peale, et sarnaste delikaatsete küsimuste paljastamine, nagu seda on tulusumma, wõlad jne., woiwad krediiti katkestada, see tähendaks äritegewuse saladuste rikkumist. Need põhjendused mõjusid pikemat aega sedawõrd tugewasti, et seadusandja ei julenud peale

käia sellele, mis peaaegu „pühade pühaks“ peeti. Isegi üks ainus wõimalus nende saladuste ligipeasemiseks tekitas waenulist arwamist, eriti tulumaksu wastu, ühes tema nõudmistega — rehkendada maksja indiwiduaalse seisukorraga. Sellelõttu kukkus tulumaksu projekt demokraatlisel Prantsusmaal 42 korda läbi.

Wiimasel ajal ei ole nende argumentide mõju enam nii tugew. Saladuse alalhoidmise põhimõte on waranduslise seisukorra suhtes juba kõrwale jäetud, nagu tööstus-, maja- ja kapitaalmaksude juures ja selle awalikukstegemine, mis waremalt saladuseks loeti, on lubatawaks peetud uutest maksuseadustest.

Selles awalikkuse kontrollis nähtakse isegi wõimsat abinõu defraudatsiooni wastu wõitlemises. (Eriti teostatakse seda warandusliste „saladuste“ awaldamist õige mõjuwalt.) Isegi Wenemaal lubati 1916 a. 16. aprilli tulumaksu seaduse põhjal hindamiste kaustikute läbiwaatamist kolmandate isikute poolt. Eestis ei ole nende ridade kirjutaja leidnud ei maksjate nimekirjade publitseerimist, ühes näidatud ja hinnatud maksusummadega, ei nende nimekirjade wäljapanekuid maksuinspeksiooni kantseleides, Riigipangas ega tema osakondades. Ja seltskondline arwamine lepib praegu selle nähtusega. Räägitakse, et eraisikute kui ka ettewõtjate krediite ei waritse mingi hädaoht. Kes juhib enda majapidamist õiglaselt ja ausalt, sellel pole kardetaw (kuigi kolmandad isikud teada saaksid, kui suur sissetulek ja kui palju maksu temalt wõetakse, kes aga kardab halbu tagajärgi, selle südametunnistus ei ole järjelikult pühaks. On ju Öhtu-Euroopas ja Ameerikas olemas eriti teadete bürood krediidiwõimaluste kohta, ning nemad ainult aitawad soliidsete asjaajamise wiiside laialilaotamisele kaasa.

(Järgneb.)

Kuritegude jälgimine.

A. Liit.

(36. järg.)

Galton-Henry registriwormel.

Kümne sõrme jäljed wõetakse registreerimiskaardile nende loomulikus järjekorras, s. o. esiteks parema käe sõrmed, alustades pöidlaga ja selle järele pahema käe sõrmed, samuti pöidlaga alustades.

Nüüd seatakse kokku algwormel ja see

ongi, mis meid Galton-Henry süsteemist eriti huwitab. Algwormeli kokkuseadmisel wõetakse arwesse ainult keerdmustrid mõlematel kätel, neid wastawate numbritega järgmiselt hinnates: parema käe pöidla ja nimetissõrme keerdmustrid loewad kumbki 16, sama käe keskmise ja nel-

janda sõrme keerdmustrid — 8, parema käe väikesõrme ja pahema käe pöidla keerdmustrid — 4, pahema käe nimetis ja keskmise sõrme keerdmustrid — 2 ning sama käe neljanda ja väikesõrme keerdmustrid — 1. Loogakujuliste ja silmusekujuliste muustritega sõrmede kohta kirjutatakse — 0. Nüüd võetakse kokku parema käe nimetis ja neljanda sõrme ning pahema käe pöidla, keskmise ning väikesõrme numbrite summa, mis kirjutatakse lugejasse ning parema käe pöidla, keskmise ning väikesõrme ja pahema käe nimetis ning neljanda sõrme summa ja kirjutatakse see nimetajasse, teiste sõnadega — paarisarvuliste sõrmede numbrite summa lugejasse ja liigarvuliste sõrmede summa nimetajasse. Et aga ka sel juhtumisel, kui keerdmustrid sootumaks puuduvad, arvulist murdwormeli saada, selleks pannakse nii nimetajale kui ka lugejale igakord 1 juure. Nõnda kõiguvad murdwormid $\frac{1}{1}$ (keerdmustrid puuduvad) ja $\frac{32}{32}$ (keerdmustrid kõikidel sõrmedel) vahel. Sellega on aga kaartide kogu juba jaotatud $32 \times 32 = 1024$ ossa.

Algwormeli kohaselt jaotatakse kogus olevad kaardid lugejate järele 1—32-te kasti ja iga kasti sisu omakord nimetajate järele 1—32-te ossa, teiste sõnadega, sorteeritakse kaardid wormelite järele nii, et esiteks kõik ühesuuruse lugejaga kaardid satuksid üksteise kõrwale ja edasi — igas ühesuuruse lugejaga grupis ühesuursed nimetajad omakord üksteise kõrwale tuleksid.

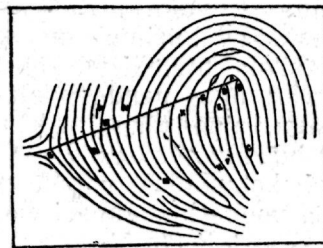
Sedawiisi saadud 1024-st grupist on aga veelgi vähe enam-vähem suurema kaartide kogu korraldamiseks. Kogudes, kus mõnikümmend tuhat kaarti, koguneks ühte sahtlisse ühise nimetajaga kaarta ikkagi veel mitu sada, mis nõuetawa kaardi ülesleidmist tuntawalt raskendaks. Seepärast on waja iga 1024-dat gruppi veel omakord liigitada. Kõige ideaalsem liigitus oleks muidugi niisugune, kus igasse lõpuliiki ainult üks kaart tuleks.

Meil tarwitusel olew lõpuliigitus on Galton-Henry poolt tuletatud eelpool kirjeldatud nelja põhitüübi waral, parandatud omaaegse Hamburgi politseipräsidenti G. Roscheri poolt ja weidike muudetud omaaegse Wene politsei peawalitsuse ametniku Lebedewi poolt. Ta aluseks on uute alamklasside loomine väikesõrme silmustris delta ja tsentrumi wahel asu-

wate joonte lugemise- ning keerdmustrite deltade kõrguse wõrdlemise teel ja sedawiisi saadud alg- ja alamklasside nummerdamine.

a) Väikesõrme silmustris alamklassid.

Wäikesõrme silmustris ühendatakse sisemine ja wälimine termini mõeldawa sirgjoonega ja loetakse ära, mitu papillaarjoont läbibstab mõeldud sirgjoon, joon. nr. 37. Joonte lugemisel tuleb meeles pidada:

Joon. 37.

- 1) Mõlemaid terminisid ühes ei loeta.
- 2) Samuti ei loeta ühes papillaarjooni, mis küll sirgjoone ligidale küüniwad, kuid temast ometi puutumata jääwad, näit HG joonistusel.
- 3) Sellewastu võetakse arwesse joonte hargnemisest tekkinud joon, kuigi sirgjoon läbibstaks neid õige ligidal hargnemise punktile, näit. D joonistusel.
- 4) Ka tillukesed joonte fragmendid wõetakse arwesse, kui need sirgjoone peal seisawad, samuti juhtumised, kui sirgjoon üht ja sama joont kaks korda läbibstab (seda tuleb küll harwa ette).

Sellejärele oleks joon. nr. 37 sisemise ja wälimise termini wahel 17 papillaarjoont.

Joonte lugemiseks on waja selle jaoks eriti konstrueeritud kolmjalgne luupe, puust warrekesse kinnitatud nõel ja weidike harjumist.

Joonte arwu kohaselt delta ja tsentrumi wahel liigitas Roscher silmustrid järgmiselt: esimene klass — 1—9 joont, teine klass — 10—13 joont, kolmas klass — 14—16 joont ja neljas klass — 17 ja rohkem jooni.

Meil on väikesõrme silmused jaotatud ainult kahte klassi — 1—9 joont ja 10 ja rohkem jooni, kuna meil kaartide piiratud arwu tõttu rohkemaarwuline liigitus üleliigne oleks.

b) Keerdmustrite alamklassid.

Keerdmustritel on üks delta paremal ja teine pahemal pool mustri äärel. Nende asendi järele jaotatakse kõik keerdmustrid kolme alamklassi. See sünnib järgmiselt: lugemiskiõela ots asendatakse pahempoolse delta alumise haru peale ja tõmmatakse seda joont mööda edasi, kuni parempoolse deltani välja. Kui tähendatud joon peaks enne parempoolset deltat lõppema, siis asetatakse nõel sellele joonele, mis vahetult lõppenud joone all seisab jne. Selle juures on kolm võimalust: jälgitud joon jookseb pealpool parempoolset deltat välja, lõpeb viimase sisse, ehk jälle jookseb allpool viimast välja. Et kõik kolm gruppi enam-vähem ühesuurselt teha, arvatakse kolm joont pealpool ja samuti kolm joont allpool parempoolse delta alumist haru veel keskmise klassi hulka, teiste sõnadega, mõlemal juhtumisel ei tohi kummagi alumise haru vahel rohkem kui 2 vaba joont seista. Haruldastel juhtumistel, kui mustris leidub rohkem kui kaks deltat, võrreldakse ainult esimese ja teise delta asendisi.

Saadud klassid ja alamklassid nummerdas Roscher järgmiselt ära:

Looga- ja telgikujulised mustrid . . .	1
Pöidla silmused	2
Wäikesõrme silmused, joonte arwuga 1—9	3
Wäikesõrme silmused, joonte arwuga 10—13	4
Wäikesõrme silmused, joonte arwuga 14—16	5
Wäikesõrme silmused joonte arwuga 17 ja rohkem	6
Keerdmustrid, kui pahemp. delta paremp. kõrgemal	7
Kerdmustrid, kui pahemp. delta paremp. ühekõrgusel	8
Keerdmustrid, kui pahemp. delta paremp. madalamal	9
Puuduwad sõrmed	0

Kui aga sõrm küll olemas, kuid võimata võtta korralikku jälge (konksus, wigastatud, haawatud), siis tähendada seda nulliga, millele punkt keskele asetatud.

Meie liigitame väikesõrme silmused ainult kahte liiki ja selle tõttu muutub nummeratsioon järgmiselt:

Looga- ja telgikujulised mustrid . . .	1
Pöidla silmused	2

Wäikesõrme silmused, joonte arwuga 1—9	3
Wäikesõrme silmused, joonte arwuga 10 ja rohkem	4
Keerdmustrid, kui pahemp. delta paremp. kõrgemal	5
Keerdmustrid, kui pahemp. delta paremp. ühekõrgusel	6
Keerdmustrid, kui pahemp. delta paremp. madalamal	7
Puuduwad sõrmed	0
Wigased sõrmed — null punktiga.	

Oletame, et meil oleks kaardil kellegi kümne sõrme jäljed järgmiste muustritega: paremal käel põial — keerdmuster, milles pahemp. delta parem. madalamal, nimetissõrm — põidla silmus, keskmine sõrm — väikes. silmus joonte arwuga 15, neljas sõrm — väikes. silmus joonte arwuga 6, väikesõrm — keerdmuster, milles pah. delta par. kõrgemal; pahemal käel: põial — telgikujuline muster, nimetissõrm — keerdmuster, kus deltad ühekõrgusel, keskmine sõrm — kerdmuster, kus pah. delta par. kõrg., neljas sõrm — puudub, väike sõrm — põidla silmus. Numbritesse tõlgituna saaksime järgmise numbrite rea: 7243516502. Hõlbustuseks kirjutatakse parema käe numbrid joone peale, pahemal — alla 72435. Galton-Henry algwormel sa-

16502
mast muustrite kombinatsioonist oleks $\frac{3}{23}$
seega saame lõpuliku registriwormeli $\frac{3}{23} \frac{72435}{16502}$.

Lõpuks, kui parema käe väikesõrmel on silmusmuster, siis loetakse temas ära joonte arw delta ja sisemise terminuse vahel ja kirjutatakse saadud arw lugejasse, lahus parema käe sõrmede numbritest, näit. 9 44453 9. Nagu juba öeldud, 2 44454

iaotatakse kaardid kõige pealt esimese murru kohaselt 1024 liiki ja siis iga 1024-jas liik veel omakord Roscheri wormeli järele esiteks lugeja ning siis nimetaja numbrite tõuswa suuruse korras. Teiste sõnadega, kui meil on esimese murdwormeli järele välja sorteeritud kõik kaardid 1, milles wõiwad ette tulla ainult muustrid 1

0—4, siis sorteerime need omakord parema käe põidla numbrite kohaselt nõnda, et kõik 0-llid tuleksid isegruppi, samuti 1., 2., 3. ja 4-jad. Edasi jaotatakse 0-llid parema

käe nimetissõrme numbrite järele uuesti 0., 1., 2., 3. ja 4-jadeks, viimased jälle omakord parema käe keskm. sõrme numbrite järele ja nõnda senikaua edasi, kuni viimased alamliigid jaotatud pahema käe väikesõrme numbrite järele. Selle juures asetame väiksemad numbrid kartoteegis ettepoole ja suuremad tahapoole. Harilikult koguneb mõnda alamliiki mitu kaarti, millel täiesti ühesugused numbrid wasta-

watel sõrmedel; need liigitame omakord arwude järele, mis näitawad papillaarjoonte arwu paremkäe väikesõrmel leiduwa silmuse delta ja sisemise terminuse wahel, paigutades väiksemad nendest ikka ettepoole. Sedasama moodi teeme kõikide teiste murdudega, kuni 32-ni wälja jõuame.

32

(Järgneb.)

Kuidas wõime kaotada kuritegewust?

Selle pealkirja all toob ühe Ameerika ajakirja *) käesolewa aasta oktoobri numbris Ühisriikide wangimajade ja wangimajade töökomisjoni esimees Adolph Lewisohn wangimajade küsimuses kirjajätki. Kuna meie warem wangimajade küsimusest „E. Politseilehes“ lühikese ülewaaate andsime, tutvustame käesolewaga lugijaid ka Ameerika asjatundja waadetega selles küsimuses.

Lewisohn läheb wälja sellelt seisukohalt, et kui on wõimalik teaduslikult ära määrata kuritegewuse põhjusi, neid asjaolusid, mis inimest kuriteole wiiwad, siis peab leiduma ka abinõu asja parandada.

Riigi ülesandeks peab olema kindlaks teha tähendatud põhjusi ning leida parandamise abinõu.

Ta puudutab mitmesuguseid arwamisi wangimajade reformide suhtes ning toob muu seas ette, et mõnel pool leitakse, et wangimajade parandamise alal juba liigagi palju tehtud. Autor ei jaga seda waadet. Ta ütleb, et sihikindla parandamisega alles algust tehtud ning et weel paljugi tuleb teha, et asja õigesse rööpasse seada. Ta ei nõua seda mitte mõnesuguste sentimentaalsete kalduwuste põhjal, waid puht ökonoomiistel põhjustel. Peab püüdma sinna, et wabanew wang oleks wangimajast lahkudes nii waimliselt kui ka füüsiliselt niisuguses seisukorras, kus ta wõiks wiljakandwasse tegewusse astuda, isenda ning oma perekonna eest hoolitseda ning saada seltskonna wääriliseks liikmeks.

Wangiga peaks wanglas ümber käidama samuti nagu haigega rawitsusasutuses.

*) „Success“.

Ainuke tee, midagi sellel alal kätte saada, on see, et wangi peab tema kinniistumise ajal niiviisi õpetama ning harjutama, et ta edaspidi wõiks õiget ülespidamist teenida. Weel rohkem, peaks asja seltskonna silmis õigesse walgusse seadma, et wangil wälja tulles oleksid teistsugused wõimalused, kui praegu. Peab loobuma karistamise põhimõttest ning püüdma teostada kaswatamise ja parandamise põhimõtet. Wangimajad peaks olema parandamise ja mitte karistamise asutusteks.

On wähe usutaw, et wangidega halwasti ümberkäimine wõi nende waewamine aitaks kuritegewuselt tagasi hoida. Seda wiisi on tarwitatud juba tuhanded aastad, kuid ometigi ei ole sellega suudetud kuritegewusele piiri panna. Just wastuoksa teeb see wangi kalgimaks, kättetasu himuliseks ning halwemaks, kui ta warem oli. On ainult üks tagasihoidmise abinõu, see on rutuline ja kindel koht, kes järgiks parandamise meetodi.

Esimeseks oluliseks nõudeks peaks olema, kui meie tahame parandada tingimusi wangikodades, et wangimajade walitsus ning ametkond peab koosnema kõlbliselt kõrgel seiswatest isikutest, kes oleks hea iseloomuga ning kelle aus nimi ei oleks millegagi plekitud. See nõue käiks nii kõrgemate kui ka wähemate wangimaja ametnikkude kohta.

Wangimaja ametnikud peaks saama warem õpetust, kuidas wangide eest hoolitseda ning kuidas nendega ümber käia. Toorusel ja wangide kurnamisel peaks olema lõpp.

Samuti on tarwis ette wõtta suuri muudatusi alaealiste kuritegijate asutustes. Just alaealiste tarwis määratud asutused on tihti nendeks kohtadeks, kust alguse

saab kuritegeline eluwiis. Statistilised andmed näitavad, et väga suur protsent wangidest on omas warases nooreas läbi käinud alaealiste parandusmajadest.

Peaks minimumini wiima isikute arw, keda kinni peetakse enne kui nende süü selgeks tehtud, kuna neid, keda tarwilik kinni pidada, peaks eraldama ning mitte segama harilikkuude kuritegijatega, kes wõiwad halba mõju awaldada, eriti just noorte peale. Ei pea wajutama isiku peale enne wangimaja märki, kuni isik süüdi mõistetud. Enne lõpulikku kohtu otsust peab katsuma süüaluse wangistamisest eemale hoida nii palju kui see wähegi wõimalik.

Meie ei häwita kuritegu tema alguses, meie ei katsu teda ära hoida. Meie ootame ja walwame, kuni kuritegu korda saadetud, ning siis, kui pahe juba sündinud, arrebeerime süüdlase. Süütud ja süüdlased paisatakse ühte kuni nende süütus wõi süüdiwus ei ole kindlaks tehtud. Meie ei püüa ennetada kuritegu, samuti ei waatle meie neid põhjusi, mis on inimese kuriteole wiinud, kui meie karistust määrame. Meie tegutseme iganenud ja kesk-aegse süsteemi mõju all, mis on maksuma pandud sajad aastad tagasi ning mis ei wõimalda arwesse wõtta kuriteo põhjusi.

Kuid meie jätame kahe silma wahele selle asjaolu, et karistusallane ei jää wangikotta mitte igawesti, wälja arwatud surmanuhtluse ja eluaegse wangistuse juhtumised, mis muidugi ainult väga harwa wõiksid aset leida, waid tuleb teatud aja järele seltskonda tagasi.

Kahtlemata on kõige tähtsam, ning pealegi on see meie kohuseks seltskonna ees, et wang oleks wangimajas asetatud niisugusse olukorda, et wangimajast wälja tuleks parem isik, kes oleks paranenud ehk vähemalt osaliselt paranenud ning kes oleks wõimas end ning perekonda üles pidama.

Kui isik saadetakse wangi, siis saab ta kohe ärarippuwaks; kahtlemata on meie kohuseks selle järele walwata, et teda wastawalt hoitaks ning temaga wastawalt ümber käidaks. Peale praktilise tähenduse on sellel asjal tähtis weel inimlik külg. Meie ei täida oma kohustusi, kui meie selle asja wastu ükskõikseks jääme.

Niipea kui isik saadetakse mõnesse asu-

tusse, peab ta saama üle waadatud kompetentse psükiatri poolt, et kindlaks teha isiku waimlist kui ka füüsilist seisut. Teda peab panema kohe tööle, soowitawam, just wäliste töödele, nagu tee ehitustele, põllutööle jne. Ta peaks saama õiglase tasu, millest osa läheks tema perekonna ülespidamiseks.

Selle kohta, kuidas wangidega peaks ümber käima, wõiwad olla mitmesugused waated, kuid neid asetada wälkestesse, pimedatesse, ebatervislistesse kongidesse — jätta tõbiseid ühte terwetega — mitte midagi teha nende kaswatamiseks ja parandamiseks, see on andeks andmatu ning kuritegeline wiis.

Meie püüdmiste sihiks peab olema see, et iga wangimaja oleks asutuseks, mis eraellu tagasi annab seltskonna kasulikka liikmeid. Nii kaua kuni wangimaja ei täida terwendawaid ülesandeid, niikaua kui seal ei püüta nende kallal, keda sinna pandud, korda saata füüsilist, mõistuslist ja moraalset parandamist, peame tunnustama eneste pankrotti.

Õnnelikul kombel on wiimasel aastakümnel siiski selles asjas mõningaid edusamme tehtud, andes wangidele produktiivset tööd.

Kuid siin tõusewad üles suured raskused wangide saadustele turu leidmiseks.

Autor arwab, et siin wõiks aidata riik, ostes oma tarwidusteks wangide saadusi. Sellega awaneks wõimalus ka wangide töö eest õiglast tasu maksta.

Lõpuks tutvustab autor selle komitee põhimõtetega, mille esimeheks ta on. Toome siin lühidalt mõned tähtsamad punktid:

1. Karistusasutuste administratsioon peab koosnema kompetentsetest isikutest, kes selle ameti peale walitud nende oskuse tõttu wange kaswatada ja wangimaju wiia sarnasele õiglasele ja õigele alusele, et wangid saaksid tõuke hakata seadusjärgijateks ühiskonna liikmeteks kui nad wangimajast wälja tulewad.

2. Iga isik tuleb peale tema süüdi tunnustamist, kuid enne karistuse määramist sellekohases asutuses üle waadata, et kindlaks teha tema füüsilist ja waimlist seisut, tema kalduwusi tööala suhtes ning teisi andmeid isiku endisest elust.

3. Karistus peab määratama kokkukõlas läbiwaatusel saadud andmetega.

Terwed wangid tuleb paigutada tööstustesse, kuna nii füüsiliselt kui ka waimliselt wigased tuleb asetada rawitsusasu-

rustesse ja teistesse sarnastesse ettevõtetesse.

Wange wõiks tööstuswangimajadest wabastada ainult siis, kui nad niikaugel on, et nad wõiwad seltskonnale kasuliku eluwiisi pidada.

4. Wangidele tuleks tööd anda nii kui wähegi wõimalik nende wõimetele. Tööst eest peaksid nad saama õiglast tasu, millest maha arwatakse wangi ülespidamise kulud, kuna teine osa läheks temast ripuwate isikute ülespidamiseks ehk kui

neid ei ole, siis jääks see raha alles ning antakse wangile kätte tema lahkumisel wangimajast.

Kuigi ettetoodus õieti midagi erilist uut ei ole, näitab see siiski, et ei ole veel raugenud kuritegijate parandamise mõte. Kuigi selle põhimõtte pooldajatest ülesseatud nõudmised wõib olla puhtal kujul läbiwiidawad ei ole, ei saa siiski eitada, et paljud nende põhimõtetes õige ning hädatarwilist teostamist nõuab.

Joomine, joogikohad ja politsei.

J. Kokamägi.

Joomise, joobnult määratsemise ja sellest tekkiwate pahedega tuleb politseil alati kokku puutuda heakorra ja kõlbluse järelwalwes ning isikukaitses.

Sarnaste wäärnähutuste wastu wõitlemiseks on politseil käsitada Rahukogu Nuhtlussead. määrused, wabariigi walituse poolt 6. sept. 1920 a. wastuwõetud täiendawad määrused („R. T.“ nr. 147/148 — 1920 a.) jne. Kõigis neis määrustes aga ei ole tarwilises ulatuses ette nähtud paljuid kaswatuslisi ja paranduslisi abinõusid, mis teistes maades häid tagajärgi annud. Midagi ei õelda neis alaealiste ja naisterahwaste joomisele awatlemise kohta. Nõndasama puuduwad ajakohased määrused joogikohtade järelwalweks.

Kõik see teeb keeruliseks välispolitsei ülesannete täitmist seltskonna heakorra ja kõlblises järelwalwes õiguslikes riigis.

Et siinjuures paljudel juhtumistel kohalikkude politseiametnikkude heaksarwamine ja talituswiis süüdistuste asjakäiku määrab, siis oleks soowitaw üldjoontes tutwuneda nende juhtnõõridega, mis teiste kultuurmaade politseidel käsitada, kus alkoholsete jookide keeluseadust ei ole maksma pandud.

Määruste karistuse osa neil maadel on, nagu meilgi, alati sihitud mitte otsekohe joomise, waid sellele järgnewa kõlwatu ülewälpidamise ja muude halbade tagajärgede wastu. Määruste osas, mis paranduse abinõusid joodiku kohta käsitab, on aga wälja mindud sellest waatepunktist, et joomisega kõlwatu fantaseerimine inimest muudab seltskonnale koormawaks olewuseks, wähendab tema produktiivset tööjõudu ning intellektuaalseid wäär-

tusi ja on põhjuseks füüsilise keha nõrkusele ja paljudele haigustele, nagu tiisikus, südame-, neeru-, närwihaigus jne.

Ohtu-Euroopas on awalik joomine kõige enam maad wõtnud Prantsusmaal, kus igal pool linnades ja ka külades toredad restoraanid ja kontsertkohwikud laialdast tarwitamist leiawad. Selleks aitab kaasa igasuguste kangete jookide produtseerimine määratu suurel hulgal ja restoraanide ning muude joogilokaalide laialisem tarwitamine isikliste ja seltskondliste kokkusaamiste ja ajawiidete kohtadeks, kui ka rahwa laialiste kihtide waraline jõukus. Alkoholi äratarwitamine iga inimese kohta oli seal mitu korda suurem, kui Wenemaal. Kõige selle juures aga on wäga haruldane juhus Prantsusmaal näha purjus inimesi, weel vähem purjus, määratsejaid, waatamata rahwa wõrdlemisi kõrge temperamendi ja romantilise iseloomu peale. Suurelt osalt on selleks mõjunud täielikumad joogi ja joogikohtade määrused, mis ammust ajast korrawalwe organide käsitada.

Lühidalt kokku wõttes sisaldaksid need määrused järgmist:

1. Rahalise trahwi, kui ka aresti karistuse joobnult ilmumise eest awalikku kohta.

See karistus registreeritakse iga süüdlaseks mõistetud isiku kohta, ja süüteo kordumisel suureneb karistus järk-järgult kuni paljude kodanliste õiguste kaotamiseni ajutiselt ehk jäädawalt.

Arwõetawate kodanliste õiguste hulka kuuluwad ka õigused, nagu õigus sõjariistu ja laskeriistu kanda, hääletada walimistel, walitud saada, kohtu- wõi administratiwametisse kandideerimise õi-

gused, paljud wanema õigused oma laste eestkostmises ja woliniku õigused hooldamise asjas.

2. Sama karistus, kuid waljumal määral neile, kes alaealist purju jootnud.

3. Keelatud müüa kangeid jooke alaealistele kuni 18 aasta wanaduseni.

4. Keelatud neid müüa joobnutele.

5. Keelatud jookide detaalne wõlgumüük ja sarnast wõlaarwet ei saa kohustada tagasimaksmiseks.

6. Joogikoha teenijateks ei wõi pidada alaealisi naisterahwaid.

7. On keelatud joogikohta teenistusse wõtta prostitutsiooniliste kalduwustega naisterahwaid.

8. On keelatud teenistusse meelitada sarnastesse asutustesse mujal teeniwaid

naisterahwaid ja üldse muudelt teenistuskohtadelt lahkuwaid naisterahwaid.

9. Ei ole lubatud joogikohtade juures pidada eraldatud kabinette ja kõrwalisi joogitube.

Karistuse määramine sellekohase poliitsei tribunaali poolt sünnib kiirelt, kuna määruste protokollid kogu juurdlusmaterjaliga kolme päewa jooksul prokuröörile üle antakse, arwates päewast, mil süütegu awalikuks tuli.

Waadates neid määrusi näeme palju uusi põhimõtteid, mis ka meil tuleksid tarwitusele wõtta, ühtlasi ka seda, kui laialine ja wastustusrikas tööpõld korralwalwe asutustel ees on poliitsei ülesannete täitmisel joomapahhede wastu wõitlemise arenemiskäigus.

Ametlik osa.

Siseministri käsukirjaga 17. skp. nr. 42:

Awaldatud teadmiseks, et siseministeeriumi ja hambaarst W. T r i i k - M a r t n a wahel, kes elab Suur Roosikrantsi tän. nr. 8, krt. 1, on leping sõlmitud siseministeeriumi ametnikkudele, teenijatele ja nende perekonnaliikmetele, kellel arstiabi saamise õigus, kinnitatud arstiabi takside järele arstiabi andmise kohta.

Käsukirjaga 18. skp. nr. 43

on awaldatud teadmiseks Wabariigi Walitsuse otsus 12. nowembrist s. a. (prot. nr. 116 p. 1): „Wabastada ametist siseministeeriumi piiriwalwe walitsuse ülem kol.-leitn. Hans Kurwits 12. nowembrist s. a. arwates, tema sõjaministriks walimise tõttu Riigikogu poolt 11. now. s. a.“

Awaldatud teadmiseks Wabariigi Walitsuse otsus 12. nowembrist s. a. (prot. nr. 116 p. II — 1): „Määrata siseministeeriumi piiriwalwe walitsuse ülema kohuste täitjaks piiriwalwe walitsuse ülema abi kol.-leitnant Arwed Engmann, arwates 12. nowembrist s. a.“

Awaldatud teadmiseks Wabariigi Walitsuse otsus 12. nowembrist s. a. (prot. nr. 116 p. II — 2): „Määrata siseministeeriumi piiriwalwe walitsuse ülema abi kohuste täitjaks piiriwalwe walitsuse staabi ülem kol.-leitnant Johannes Anderson, arwates 12. nowembrist s. a.“

Awaldatud teadmiseks Wabariigi Walitsuse otsus 14. nowembrist s. a. (prot.

nr. 117 p. III): „Kohustada kõiki riigiasutusi suuremate uute majade projekteerimisel, mis üle mk. 5.000.000.— maksma wõiwad minna, esinema ettepanekutega Wabariigi Walitsusele põhimõtteliku otsuse saamiseks maja ehitamise, selle ehituswiisi suuruse ja ligikaudse wäärtuse kohta enne, kui täielikkude ehitusprojektide walmistamisele wõi nende projektide walmistamise wäljapakumistele asutakse.“

Piiriwalwe walitsuse ülema käsukirjaga 10. skp. nr. 80:

Piiriwalwe koosseisu kitsenduse puhul 1. juulist s. a. ülekoosseisu jäänud nooremleitnant Willem Rossberg on määratud Loksa raiooni nooremaks ohwitseriks, 1. nowembrist s. a. arwates.

Korralduswalitsuse ülema käsutusse tagawarawäkke arwamiseks saadetud, 1. juulist s. a. ülekoosseisu jäänud leitnant Hugo Kõrw kustutada walitsuse ohwitseride nimekirjast ja palgalt, 1. now. s. a., korteri ja söögikeedu puude rahalt 1. juulist s. a.

Käsukiri 12. skp. nr. 81:

Riigikogu poolt 11. nowembril s. a. sõjaministriks walituna olen täna sõjaministeeriumi juhtimisele asumise puhul piiriwalwe walitsuse ülema kohused kolonel-leitnant Engmann'ile üle annud. Piiriwalwest lahkumise puhul palun kogu piiriwalwe ametkonda wastu wõtta minu südamlük tänu kaastöö eest piiriwalwe

kaheaastalise tegevuse wältel. Usun, et piiriwalwe minu järeltulija juhatusel sama edukalt saab töötama kui minu ajal. Selleks kõigile jõudu, õnne ja edu!

H. Kurwits,
kolonel-leitnant, piiriwalwe walitsuse ülem.

Petseri maakonna politsei ülema käsukiri 17. skp. nr. 68:

Siseministri korraldusel on määratud Narwa linna politsei raiooni ülemale Peeter Tallile wiis tuhat marka autasu energilise ja ausa teenistuskohuste täitmise eest.

Esperanto alalt.

Prantsusmaa esperantistid silmapaistwamad poliitika tegelased.

Prantsusmaa Esperantoedendamise seltsi komiteesse waliti wiimaste walimiste ajal:

Herriot, praegune peaminister.
Baladier, asumaade minister.
Daldies, wabastatud osariigi minister.
Codart, tööminister.
Appel, Pariisi ülikooli rektor.

Painlevee, saadikutelktoja esimees, ja mitmed teised tähtsad seltskonnategelased.

Immanuel Kant'i.

suurima Saksa mõtteteadlase, kahesaja-aastase sünnipäewa puhul on prof. Christalleri poolt esperantokeelses tõlkes ilmunud Kant'i üldiselt tuntud teos „Igapäew rahu“ (Al la eterna paco).

Eesti raudteelaste Esperanto-grupp.

Eesti raudteelased on wäljamaa raudteelastega läbirääkimise ja lähema koostöö edendamiseks asutanud raudteelaste kultuur-hariduslise ühingu „Raudami“ juure „Eesti raudteelaste Esperanto-grupi“.

Grupi juhatusel on walitud hrad A. Pung, A. Sõnno ja A. Püttsepp.

Grupp soowib lähemat ühendust ja koostööd luua eriti Soome ja Läti raudteelastega, kuna raliwuswahelise raudteelaste esperantlaste Liidu kaudu ta on ühenduses kõigi teiste maade raudteelastega.

Esperanto kodumaal.

Sügisese õppehooaja algusega on ka Esperanto liikumises tuntawat edu märgata.

Elawamaks on muutunud seltsides töötamine, koosolekute korraldamine, kirjawahetuse pidamine wäljamaalastega, laematele ringkondadele Esperanto õpetamine ja kursuste korraldamine.

Kursused on awatud Tallinnas, Tartus, Walgas, Pärnus ja Wasalemmas.

Tallinnas on Esperanto kursused korraldatud: 2 se linna algkoolis, õhtu algkoolis. Tööliste Esperanto seltsi poolt, Tallinna Esperanto ühingu „Espero“ poolt, ülemaalse Eesti Noorsoo ühingu Esperanto-haru poolt. Eesti raudteelaste Esperanto grupi poolt ning peale nende on weel erilised kursused keskkoolide õpilastele ja postiametnikkudele.

Surnu Michaeli kirikuplatsil.

Kriminalkomissar Ernst Engelbrecht — Berliin.

„Tapmine Michaeli kirikuplatsil! Kell 1,25 öösel tundmatu meesterahwas teadmatu isiku poolt surmatud. Michaeli kirikuplatsil maja nr. 15 ees. Tapmiste jälgimise komandole on teatatud!“ Nii kõlab lühike telefoni teel antud teade, mis tapmiste jälgimise komando juhatajat kell 1,50 öösel unest äratab.

Weerand tundi hiljem kihutab juba auto komissariga läbi puhkawa Berliini sündmuskohale, kagupoolsesse linnaossa, Sophie-Charlotteplatsi, Bismarcki uulitsa, Tiergarteni, Brandenburgi wärawa ja Spittelmarkti mööda. Michaeli kirikuplatsil peatub sõiduriist. Kaks wälispolitsei ametnikku lähenewad ja raporteeriwad

ühidalt. Kõnniteel, nende ees, lamab keegi; üks politseinikkudest tõstab teki ja kahwatanud werisest näost waatawad kaks klaasistunud silma komissari otsa. Paksu werega kaetud koht kaela paremal küljel näitab surmawa haawa paika. Siin oli nuga tuiksoone pihta löödud ja, kaugele purskades, oli punane elumahl kehast wälja jooksnud. Wiibimata peale leidu kohalekutsutud arst wõib ainult surma konstateerida. Ja tapmise jälgimise komandole jääb ainult sündmust selgitada, et süüalune teenitud karistuse osaliseks saaks.

On weel pime, gaasilatern heidab wiirastuslisi warjusid kõnnitee kiwidele. Sü-

gawat ööwaikust segawad wahetewahel ainult kojumine wate pummeldajate igaw jorutamine ja mõned autod, mis weel uute jälgimise komando ametnikkudega kohale ruttawad.

Surnukeha lähem järelwaatus ei anna tähelepanemiswäärt uut materiaali asja selgitamiseks. Surnu taskuraamatus leiab jäbiotsija ametnik mitu passi, mis aga igaüks ise nime peale wälja antud. Kõige lähemas ümbruskonnas, eriti aga sõiduteel, leidub palju werd, mille abil kriminaal-ametnikud kuni päris sündmuse kohani jõuawad ja mille jäljed selgesti teed näitawad, kus surmawalt haawatu käinud kuni mahalangemiseni. Kuue nööp, mille küljes weel riide jäänused ja mida selle tõttu surnu omandusena wõimalik kindlaks teha, näitab, et mõrtsuka ja tema ohwri wahel pikem wõi lühem wõitlus oli ja hädawaewalt silma paistew werejalg, mis n. n. m. Engeli kaldani wiib, lubab järeldada, et ka mõrtsukas ise on haawa saanud. Otsekohe ette wõetud uurimine sündmuskoha naabruses olewates majades ei anna palju selgitamiseks kõlbulikku materiaali. Osalt käiwad sel teel saadud andmed üksteise wastu. Kindlasti aga wõib arwata, et teda lühikest aega enne tapmist on kõrwaluulitsates ja ümbruskonna lokaalides nähtud kellegi naisterahwaga, kellel peas punane rätik.

Tunnistajate ülekuulamine sünnib kõige pealt lähedal olewas wälispolitsei jaoskonnas; seda jätkatakse wara hommikul politsei presiidiumis Aleksandri platsil. Siin on wahepeal wõimalik olnud ka surnu isikut kindlaks teha. Tapetu on kahekümne kaheksa aastane noormees, kes õige halwas kuulsuses oli ja kes mitme süüteo pärast karistatud oli. Tema kohta peetawast aktist on näha, et teda (kuritegijate peres „pika Lee“ nime all tuntud) uulitsarööwimises kahtlustati ja et tema kauemat aega ühe Wanda nimelise naisterahwaga oli koos elanud. Lähemad teated selle Wanda kohta puuduwad aga esialgu weel. Sellegi pärast on juba kindlaks tehtud asjaolud wäga tähtsad. Tänu tapmist jälgimise komando ametnikkude agarale tegewusele läheb korda weel enne lõunat ühte lõbunaisterahwast „Wandat“ kinni pidada, keda tema seltsilised „Poola Wandaks“ kutsuwad. Kuid see naisterahwas seletab kindlalt, et tema midagi ei tea ja et tema tagaotsitaw Wanda, „pika Lee“ sõbranna ei ole. Lähemal ülekuulamisel peab tema

siiski tunnistama, et tema pealiskaudselt, nagu ta seletab, „pikka Leed“ tunneb. Kuid keegi tunnistajatest ei saa kinnitada, et „pikk Lee“ just temaga mõrtsukatöö õhtul koos wiibis ja „Wanda“ ise on uurimise ajal rahulik ja ei muuda oma esialgseid ütelsi. Wana lugu kordub ka järgmistel päewadel. Kui tema aga korraga teada saab, et „pikk Lee“ on saadud haawade tagajärjel surnud, mida temale esialgu ei öeldud, on tema korraga nagu ümber muudetud. Walju kisaga „minu kallid Lee“ langeb tema maha, hüsteeriliselt nuttes. Mitmetunniliste ette wõetud küsimuste tagajärjel, millede peale wastamine ikka uusi ja uusi kombinatsioone loob, läheb korda teda täielikule ülestunnistamisele wiia.

See tunnistamine selgitab sündmust ootamatul kombel. „Pikk Lee“ ja „Poola Wanda“, kelles wahepeal mitme süüteo eest tagaotsitawat Wanda G...t ära tunti, kuulsid ühte rööwsalka, kes peasjalikult Sileesia waksali ümbruskonnas tegutses. Salgas töötawate naiste ülesandeks oli meesterahwastele, kellede käes arwati rohkem raha olewat, „külge lüüa“ ja siis tüli otsida. „Pikk Lee“ ja teised salga meesterahwad tulid sarnasel korral naistele appi ja wõtsid sel puhul ehmatanud ohwritelt rahakotid, uurid ja kõik wäärtuslikud asjad ära.

„Pikk Lee“ oli saatuslikul ööl ühes „Poola Wandaga“ mitu isikut paljaks rööwinud, kuni korraga üks ohwritest puss käes wastu hakkas ja uulitsarööwli surnuks löi. Tapja oli tegutsenud ainult enesekaitse mõttes ja wõis seepärast kindel olla, et teda taga ei otsita ja et tema karistuse alla ei lange. Selle peale waatamata ei annud tema ennast üles ja ei ilmunud ka kõikide awalikult teadaantud kutsete peale waatamata kriminaal-politseisse, et tunnistajana sündmuse kohta selgitust anda. Õige küll, tema teatas kirjalikult üksikasjaliku asjakäitgu, mis muu seas kriminaal-politsei poolt wahepeal awalikust tehtud asjaoludega oli täitsa kokkukõlas.

Arwesse wõttes, et sündmus oli täielikult selgitatud, ei pannud ka prokuratuur enam suurt rõhku tema jälgimisele.

„Poola Wanda“ käest saadud andmete alusel wõeti terwe rööwsalk kinni, kes suurel arwul rööwimisi oli toime pannud.

Wäljamaalt.

Kuritegewuse tõus New-Yorgis.

Kuritegewuse tõus, mis seniajani harilikult jõulupühade ajal New-Yorgi politseid ärewusse ajas, on sel aastal juba nowembrikuus alanud. 10. nowembril üksi warastati, näituseks, raha ja asju 150.000 dollari väärtuses, kusjuures 12 rööwimist mitmes linnajaos toime pandi. Peasjalikult warastati kalliskiwa ja ka sularaha. Politsei on kõik abinõud tarwitusele wõtnud, et neid linnaosasid, mis kõige enam kuritegewuse all kannatanud, kaitsta. Muuseas on jälle maksma pandud korraldus, mis warematel aegadel häid tagajärgi annud. Nimelt arreteeritakse linna tsentrumis kõik isikud, keda kuritegewuses kahtlustatakse, ükskõik kas neid wärske teo pealt kätte saadakse wõi mitte. Lend-salkade — politseinikkude arwu on tuntawalt suurendatud ning loodetakse hoogu wõtnud rööwimistele warsti piir panna.

Donau jõelaewade meeskonnad salakaubawedajateks.

Wiini tolliamet uurib praegu ühte suurejoonelist salakaubaweo asja. Tollid rewidentid panid umbes kuu aja eest ootamatult nelja suurema jõelaewa peal rewisjonit toime, mis üllatawaid tagajärgi andis. Leiti hulka sigaretta, tubakat, õli jne., ühe sõnaga asju, mille salajane sissewedu Austriasse suurte sisseweotollide tõttu hästi tulutoow. Lähem uurimine näitas, et salakaubaweos kõige nelja laewa meeskonnad kuni wiimase laewapoisini süüdi ja et suuremate operatsioonide läbiwiimiseks isegi laewa kassast raha wõeti. Merimeestele määratud trahwid ulatuwad üle 50 milj. Eestl marga ning laewasõidu selts, kelle omanduseks neli laewa, on lubanud suurema summa nõutud rahast ära tasuda.

Weretasu Montenegros.

Juugo-Slaawias, endise Montenegro kuningriigi osas, on weretasu ikka veel maksew ja sel alusel peeti hiljuti suur lahing Kolasini maakonna (risti usku) ja Bielo Boje maakonna (muhamedi usku) elanikkude wahel.

Montenegro lõunapoolne osa ja endine sandshak Nowibazar on maakondadesse jaotatud ja ühe maakonna elaniku tapmise eest peab weretasu „seaduste“ järele terve teine maakond wastutama, kelle elanikkude hulka mõrtsukas kuulub. Kolasini elanik Boskowie tapeti hiljuti naabri maakonnas elutsewa isiku poolt ära ja sellest oli küllalt, et 2000 sõjariistus meest süüdi olewale maakonnale kallale tungisid, inimesi tapsid ja terwed külad maha põletasid. Asja suudeti likwideerida ainult walituse poolt kohale saadetud tugewa sõjawäe osa abil.

nikkude hulka mõrtsukas kuulub. Kolasini elanik Boskowie tapeti hiljuti naabri maakonnas elutsewa isiku poolt ära ja sellest oli küllalt, et 2000 sõjariistus meest süüdi olewale maakonnale kallale tungisid, inimesi tapsid ja terwed külad maha põletasid. Asja suudeti likwideerida ainult walituse poolt kohale saadetud tugewa sõjawäe osa abil.

Kriminaalinstituudi awamine Wiinis.

10. nowembril awati Wiinis uue kriminaal-politsei-instituudi kursused. Instituudi loomine on sündinud tuntud Wiini politseipresidendi Schober'i algatusel. Uue asutuse eesmärk on kõige pealt Austria politsei teenistuses seiswatele kõrgema haridusega ametnikkudele teaduslikku edasiõppimist ja täiendamist võimaldada, samuti ka administratiiv teaduse wastu akadeemilises peres huwi äratada. Ühtlasi peab aga instituut juhtiwaid politsei, eriti kriminaal-politsei ametnikka nende abinõudega tutwustama, millede kasutamine politseile tarwilik ja mis tehnik ja üldse teaduse arenemisega ikka keerulisemaks muutuwad.

Suur kuritarwitus Berliini politseipresidiumis.

8. nowembril arreteeriti Berliini politseipresidiumi leitud asjade büroo juhataja politseiinspektor Gaul ühes sekretäri ja ühe ametnikuga. Kõiki süüdistatakse selles, et nemad järjekindlalt mitme aasta jooksul niihästi leitud ja leidjate poolt politseisse hoiule antud asju omandanud kui ka leitud asjade eest määratud rahalist tasu on oma tasku pistnud.

Kõik see asjaolu on suurt ärewust sünnitanud ja praegu on kõwa uurimine käimas, mida isiklikult juhib Berliini kriminaalpolitsei ülem riig nõunik Hoppe.

Rewideerimine ja süüteo selgitamine täies ulatuses olla wäga raskendatud selle tõttu, et kuritegu kawakindlalt mitu aastat järgi mööda läbi wiidud. Leitud asjade büroos peetakse iga aasta kohta kontrollraamat, millesse kõik üksikute politseiasutuste poolt saadetud asjad peawad sisse kantama. Selle juures aga peab silmas pidama järgmist Berliinis makswat korda, mis õieti ka ametnikkudele kuritegewust võimaldas ja praegust rewideerimist suurelt takistab. Üksikutes politseiasutustes,

kuhu leitud asjad publikumi poolt ära an-
 tud, otsustatakse teatawa aja järele küsi-
 muse üle: kas tuleb asi politseipresiidiumi
 saata ehk leidjale tagasi anda, et wiimane
 siis, kui kahjusaja kindlaks tehtud, sellele
 asja ise ära annaks. Sarnasel korral sea-
 takse asja üle täpne protokoll ühes leitud
 asja kirjeldusega kokku ja politseipresiidii-
 umi kontrollraamatusse märgitakse sõna
 „Finder“ (leidja). Sel wiisil on muidugi
 igal silmapilgul näha, kus asi on. Seda on
 ametnikud ära kasutanud ja nende asjade
 kohta, mille järele pikemat aega keegi ei
 ilmunud, raamatusse märkuse „leidja“ tei-
 nud ning asjad omale võtnud ehk maha
 müünud. Eriti olla ametnikka huwitanud
 leitud rahasummad, millede kohta raama-
 tutes wäljakraapimisi jne. tehtud. Seni
 kindlaks tehtud warguste arv olla õige
 suur.

Kerjused Ameerikas.

Ameerika Ühisriikide politsei andmed
 kerjuse kohta on mitmeti õige huwita-
 wad. Neist näme kõige pealt, et Ameerika
 kerjused suuremalt osalt — rikkad inime-
 sed on! Neil on pangas oma jookswad ar-
 wed, paljud nendest elawad oma majades
 ja sõidawad tööle oma autodes. Kerjused
 rändawad mööda Ühisriike, sõidawad lin-
 nast linna läbimõeldud ja -töötatud kawa
 järele nii nagu teatrinäitlejad ja poliitika
 tegelased kõnereisudel.

Kõige selle juures olewat kerjused hästi
 walwel, et seisuse au mitte rikutud ei
 saaks. Täna wä nurk, mis wähem kui 5
 dollari tunnisi sissetulekut annab, ehk linn,
 mille elanikud kaheksatunnilise tööpäewa
 juures ei wõimalda wähemalt 30 dollari
 päewas teenida, ei tule üldse arwesse.
 Sellel on muidugi oma tagamõte. Waese-
 mates linnajagudes ei sallita hästi kerju-
 seid ning politsei on warsti tema kannul,

kuna rikastes kohtades rahwas armuandi
 annab ilma, et ta selle üle pikemalt järele
 mõtleks.

Arwatakse ka, et kerjustel oma ühing
 on, olgugi et politsei tema jälgi'e pole saa-
 nud. Igatahes on kindlaks tehtud, et kuna-
 gi mitu kerjust ühes ja samas kohas ei
 tööta, sest selge on, et kusagil konku-
 rents nii kardetaw pole kui sellel alal. Sel-
 le tõttu olla ka kerjused asja nii korralda-
 nud, et nemad „ahelikus“ töötawad, s. o.
 üks järgneb teisele, teatawat täna wä
 mööda minnes, pikema aja järele, nii et
 kunagi kaks isikut ühel ja samal ajal ühele
 kohale ei jõua.

Rööwimised autodel.

Inglismaa politseil on praegu palju te-
 gemist ühe rööwsalga püüdmisega, kes
 autodel „töötab“. Pea iga päew korduwad
 juhtumised ennenagemata julgusega toi-
 mepandawatest kuritöödest ja politseil ei
 ole weel kõigi jõupingutuste peale waa-
 tamata korda läinud salka kahjutuks teha.

Nii sõitis hiljuti auto, milles neli meest
 istusid, Redhilli linnas wara hommikul
 ühe wõorastemaja ette; kuritegijad roni-
 sid läbi akna maija, äratasid omaniku ülles
 ja käskisid rahakapi awada. Wõoraste-
 majapidajal läks aga korda läbi akna appi
 hüüda, mille peale murdwargad ilma saa-
 gita autoga minema kihutasid. Pea sama
 lugu kordus järgm. päewal Favershamis.
 Dulwithi linnas tungisid rööwliid kella 8
 paiku õhtul ühte eramajja, löiksid elektri-
 ja telefonitraadi puruks, sundisid 17-aas-
 tast majaperemehe poega teed näitama ja
 wiisid kõik enam-wähem kallimad asjad
 autoga ära. Asi on isegi nii kaugele läinud,
 et Elstrees (12 miili Londonist) rööwliid
 maija tungisid, mis politsei asupaiga kõr-
 wal on, ja selle tühjaks tegid.

Küsimused ja kostmised.

Nr. 1668. Raooni ülem E. K. Küsimus.
 Kas on politsei ametnikud õigustatud tasu
 saama tsiwiil asjus kohtu kutsetähte-
 dede kättetoimetamise eest.
 „Rüigi Teatajas“ nr. 2 — 1919 a. ja nr. 74

1924. a. ettenähtud korras ja suuruses wõi
 on see seadus maksew ainult kohtu käsk-
 jalgade kohta?

Wastus: Ei ole õigustatud.

Wäljaandja: Toimetuskommisjon.

Wastutaw toimetaja: E. Maddison.

Tegew toimetaja: O. Angelus.

K u u l u t u s e d.

Tunnustatakse maksusetuks järgmised tunnistused:

- Sõrm, Eduard Jaani p., sõjaw. wab. tunn., w. a. 9 jalaw. rügem. ül. 20. 12. 20 a. nr. 1430.
- Karu, August Johani p., sõjaw. wab. tunn., w. a. Wiru maak. rhw. ül. 3. 6. 20 a. nr. 160. (22845)
- Orgus, Oskar Adami p., sõjaw. wab. tunn., w. a. Wiru maak. rhw. ülem. nr. 72. (22847)
- Raudjas, Wassili Andrei p., reserwi tunn., w. a. Kuperjanowi partis.atalj. 1920 a. nr. 783. (25298)
- Sotnik, Hans Hansu p., sõjaw. wab. tunn., w. a. distsipl. roodu ül. 14. 6. 20 a. nr. 548. (25968)
- Kilusk, Johannes Hansu p., sõjaw. wab. tunn., w. a. 3. jalaw. rügem. ülem. 18. 3. 21 a. nr. 5300. (26230)
- Gerzen, Aleksander Andrei p., Nanseni pass, w. a. pol. peawal. 27. 3. 24 a. nr. 5565/9137. (29794)
- Adams, August Madise p., sõjaw. wab. tunn., w. a. 3. diwiisi staabi ül. 28. 9. 23 a. nr. 1631. (29799)
- Linhholm, Johannes Gustawi p., laske-riista luba, w. a. Harju maak. pol. ül. 17. 8. 23 a. nr. 2026. (29813)
- Leibur, Willem Johani p., sõjaw. wab. tunn., w. a. Pärnu maak. rhw. ül. nr. 910.
- Neudorf, Jakob Jakobi p., hobusepass. Hobuse tundemärgid: hiirekarwa hall ruun, must wööt selja peal, kõrgus 1 arss., 15 werss., lakik pah. pool. (24621)
- Aug, Hendrik Jaagu p., sõjaw. wab. tunn., w. a. Saare maak. rhw. komisj. 3. 9. 19. a. nr. 3303. (24622)
- Kristof, Jaan, hobusepass. (24624)
- Scheberin, Jaan Mihaili p., hobusepass, w. a. Jisaku wallawal. 18. 7. 20 a. nr. 241. (24625)
- Koel, Akilina, 2 hobusepassi, w. a. Laimjala wallawal. 22. 2. 21 a. nr. 612. 613. (24626)
- Mark, Woldemar Jaani p., sõjaw. wab. tunn., w. a. 4. jalaw. polgu ül. 10. 8. 20 a. nr. 11798. (24627)
- Leinemann, Julius Jakobi p., sõjaw. wab. tunn., w. a. Tall. tagaw. polg. ül. 20. 3. 20 a. nr. 9994. (25629)
- Grünberg, Widrik Peebu p., sõjaw. wab. tunn., w. a. Wõru maak. rhw. ja kaitse liidu ül. 30. 11. 20 a. nr. 13155. (29663)
- Toom, Widrik Jakobi p., sõjaw. wab. tunn., w. a. 3. wäljapat. ül. 31. 10. 22 a. nr. 2306. (29664)
- Metsaots, Nikolai Tõnise p., hobusepass nr. 17/6017 ja sõjaw. wab. tunnistus nr. 637.
- Raekson, August Mardi p., wälispass, w. a. Politsei peawal. 2. 7. 23 a. nr. 3172.
- Solotow, Nikander, Nanseni pass, w. a. Politsei peawal. nr. 4510/6731.
- Köönwerk, Rudolf Jaani p., sõjaw. wab. tunnistus, w. a. Sõjaw. warust. walits. riiete walmist. töökojast 10. 8. 21 a. (9707)
- Stakelberg, Ernst Reinholdi p., hobusepass, w. a. Mäetaguse wallawal. 7. 12. 20 a. (9710)
- Anton, Aleksander Juhani p., sõjaw. wab. tunnistus, w. a. 5. jalawäe rügemendi ülemalt 27. 2. 22 a. nr. 1132. (21145)
- Tamm, Julius Johani p., sõjaw. wab. tunnust. w. a. 5. jalawäe polgu ülemalt 17. 5. 21 a. nr. 3298. (23976)
- Rosenfeldt, Peeter Widriku p., tasuta maasaamise tunnistus, w. a. sõjawägede staabi Korralduse walits. Inspektori osak. 3. 12. 20 a. nr. 1035. (23972)
- Sergejewa, Anna Jegori t., Nanseni pass, w. a. Pol. peaw. nr. 8307/15453. (24631)
- Schumann, Ewald Juhani p., sõjaw. wab. tunnistus, w. a. Rannawalwe wal. 20. 8. 21 a. (24634)
- Anton, Mihkel Juhani p., hobusepass, w. a. Järwe wallawal. nr. 161. (24642)
- Mark, Aleksander Hansu p., sõjaw. wab. tunnistus, w. a. 6. jalawäe rügemendi ülemalt 30. 4. 23 a. nr. 5892. (27644)
- Mihkelson, Jüri Hansu p., sõjaw. wab. tunnistus, w. a. 6. jalawäe rügemendi ülemalt. (24646)
- Lepp, Abram, hobusepass nr. 131. (25010)
- Habakukk, Andres, hobusepass nr. 405. (25010)
- Roswaldt, August Johani p., sõjaw. wab. tunnistus, w. a. 1. diw. intendandi poolt 5. 4. 21 a. nr. 849. (25636)
- Hinnobert, Jüri Mihkli p., laske-riista

- tunnistus, w. a. Harju maak. pol. üle-
malt 3. 10. 23 a. nr. 2338. (25641)
- Karsubow, Wassili Parfeni p., rahwa-
wäest wab. tunnistus, w. a. 7. jalawäe
rügem. ülevalt 15. 11. 23 a. nr. 17162.
(26844)
- Stamm, Karl Jaani p., tasuta maasaa-
mise tunnistus, w. a. Sõjawäe staabi
korrald. walits. poolt 1921 a. nr. 1271
2-se jalawäe rügemendi ülema ettekan-
del 11. 4. 21 a. nr. 3006. (26884)
- Katto, Johannes Karli p., hobusepassid
nr. nr. 736 ja 213. (29814)
- Tenisen, Aleksander, hobusepass, w.
a. Misso wallawal. 1921 a. nr. 232.
- Wariatowa, Musja Samueli t., Nanseni
pass, w. a. Pol. peawalitsusest
nr. 6761/11783.
- Ester, Jaan Hindreku p., kodakonds.
tunn., w. a. Omski Eesti opteerim. kom-
missi. 30. 9. 20 a. nr. 7774.
- Luur, Karl Karli p., sõjaw. wab. tunn.,
w. a. s. l. „Lembitu“ komand. 6. 9. 20 a.
- Kamenev, Aleksei, sõjaw. wab. tunn.,
w. a. Tall. tagaw. polg. 7. 4. 20 a. nr.
10960.
- Reinujaan, Franz Mihkli p., sõjaw.
wab. tunn., w. a. 6. jal. polg. poolt 19.
8. 21 a. nr. 1548. (9716)
- Paljapealt, Aleksander, hobusepass,
w. a. Tammiste wallawal. 25. 2. 21 a.
nr. 136. (9720)
- Märskä, Konstantin Antoni p., sõjaw.
wab. tunn., w. a. Tall. rahw. komm.
1921 a. (9724)
- Fagerström, Konstantin Rudolfi p.,
sõjaw. wab. tunn., w. a. 5. jalaw. polgu
staab. 28. 4. 22 a. (9725)
- Willmann, Gustaw, hobusepass, w. a.
Undla wallawal. 4. 1. 21 a. nr. 148.
(9730)
- Hundt, Alfred, hobusepass, w. a. Undla
wallawal. 4. 1. 21 a. nr. 195. (9731)
- Iwanow, Eugen Peetri p., Nanseni pass,
w. a. Pol. peaw. 1924 a. nr. 7690/14027.
(9734)
- Rosenberg, Ernst Jakobi p., sõjaw.
wab. tunn., w. a. Wiru maak. rahwawäe
ülem. 18. 6. 21 a. nr. 1031. (29602)
- Stamberg, August Mihkli p., sõjaw.
wab. tunn., w. a. soomusrong. rüg. ül.
3. 9. 24 a. nr. 981. (21096)
- Kleinod, Jakob Jaani p., sõjaw. wab.
tunn., w. a. Tall. tagaw. patalj. 1920 a.
nr. 11095. (21147)
- Kahusk, Peeter, laskeriista luba nr.
2831/10408. (25011)
- Alteberg, Oskar, sõjaw. wab. tunn.
nr. 3059. (25011)
- Naidenkow, Sergei, hobusepass nr.
25. (25011)
- Walkmann, August, sõjaw. wab. tunn.
nr. 4183. (25011)
- Otjak, Mihkel Madise p., sõjaw. wab.
tunn., w. a. l. diwiisi laatsar. ülemarsti
poolt 7. 3. 23 a. nr. 899. (25643)
- Mänder, Johannes Hansu p., sõjaw.
wab. tunn., w. a. 10. jalaw. rügem. üle-
ma poolt 11. 12. 23 a. nr. 17893. (25646)
- Suits, Friedrich Jaagu p., hobusepass,
w. a. Wiljandi wallawal. (26233)
- Utsu, Jaan Jaani p., laskeriista luba, w.
a. Wiljandi maak. pol. ül. 1924 a. nr.
524/829. (26238)
- Liiwak, August Leena p., rahw. wab.
tunn., w. a. 2. jalaw. rügem. ül. poolt 5.
10. 23 a. nr. 7123. (26885)
- Pett, Eduard Wiio p., rahwaw. wab.
tunn., w. a. Tartu maak. rahwaw. ja
kaitseliidu ül. 2. 7. 20 a. nr. 16354.
(26887)
- Rakkelt, Aleksander Jakobi p., sõjaw.
wab. tunn., w. a. Tall. wahipat. 16. 6.
20 a. nr. 743. (27542)
- Nokkur, Eduard Hindreku p., sõjaw.
wab. tunn., nr. 14366. (29301)
- Seimann, Aleksander Aleksandri p.,
sõjaw. wab. tunn. nr. 194/3212. (29303)
- Sarapu, Mihkel Juhani p., sõjaw. wab.
tunn. nr. 10149. (29312)
- Wainomees, August Jaani p., hobu-
pass, w. a. Rapla wallawal. 23. 12. 20 a.
nr. 718. (29820)

Tunnustatakse makswaks ülesleitud tun- nistused:

Siwers, W., üliõpilastunnistus, w. a.
Tartu ülikoolist, üliõpilastunnistus, w.
a. Halle ülikoolist ja jalgratta tunnistus
nr. 14714.

Tunnustatakse makswusetuks järgmised isikutunnistused:

Muttik, Alice, w. a. Kunda alewiwal.
1921 a. nr. 137. (27900)

Urtson, Alwiine Peetri t., w. a. Rõuge
wallawal. 10. 12. 19 a. nr. 25. (29665)

Hallap, Oskar Adami p., w. a. Erast-
were wallawal 3. 1. 20 a. nr. 831.
(29666)

Teppo, Emilie Jaani t., w. a. Wõru wal-
lawal. 6. 3. 20 a. nr. 986. (29667)

Katto, Johannes Karli p., w. a. Harku
wallawal. 7. 2. 22 a. nr. 1755. (29814)

Lep s, Johannes Jaani p., w. a. Wäana wallawal. 10. 5. 20 a. nr. 671. (29815)
 Schönberg, Marta Willemi t., w. a. Kurna wallawal. 16. 9. 21 a. nr. 939. (29816)
 Koppas, Madis Reinu p., w. a. Saksi wallawal. 18. 12. 19 a. nr. 126. (29971)
 Solowjéw, Iwan Aleksandri p., w. a. Tall. 1. pol. 1. jsk. 3. 5. 24 a. nr. 2646/154325. (27589)
 Paumes, Peeter Mihkli p., w. a. Raudteede pol. ülemalt 3. 1. 19 a. nr. 5486. (27590)
 Koppel, Aliise Ado t., w. a. Tall. 1. pol. 1. jsk. 16. 12. 19 a. nr. 4326. (27591)
 Saltsberg, Benita Wiljami t., w. a. Tall. 1. pol. 1. jsk. 13. 3. 20 a. nr. 8752. (27592)
 Herkel, Karl Johani p., w. a. Tall. 1. pol. ülemalt 7. 2. 20 a. nr. 9222. (27593)
 Watmann, Ida Karli t., w. a. Tall. 1. pol. 5. jsk. 29. 9. 19 a. nr. 12508. (27594)
 Herkel, Alma Anna t., w. a. Tall. 1. pol. ülemalt nr. 9223. (27595)
 Warm a, Ida Joosya t., w. a. Kõnnu wallawal. 7. 1. 20 a. nr. 269. (27596)
 Adamson, Ella Johani t., w. a. Tall. 1. pol. 2. jsk. 2. 1. 20 a. nr. 9236. (27597)
 Jürgens, Marie Hansu t., w. a. Tall. 1. pol. 1. jsk. 5. 12. 19 a. nr. 2448. (27598)
 Enno, Neonilla Iwari t., w. a. Tall. 1. pol. ülemalt 11. 2. 20 a. nr. 6382. (27599)
 Peterson, Marta Johani t., w. a. Tall. 1. pol. 1. jsk. 13. 1. 20 a. nr. 6795. (27600)
 Klement, Marie, w. a. Tall. 1. pol. 6. jsk. 1919 a. nr. 4409. (27882)
 Swinkow, Nikolai, w. a. Kallaste alewiwal. 1922 a. nr. 101. (27886)
 Gorjuschkin, Teofil, w. a. Kallaste alewiwal. 1922 a. nr. 105. (27887)
 Saago, Anna, w. a. Tall. 1. pol. 5. jsk. nr. 6970. (27890)
 Öpik, Ebba, w. a. Tall. 1. pol. ülemalt 1920 a. nr. 8873. (27891)
 Lillioja, Ksenja, w. a. Tall. 1. pol. 5. jsk. 1923 a. nr. 1483. (27892)
 Wiilas, Hans, w. a. Tall. 1. pol. 5. jsk. 1920 a. nr. 5789. (27893)
 Roosimann, Oskar, w. a. Rapla wallawal. 1919 a. nr. 339. (27894)
 Glasen, Emilie, w. a. Kuimetsa wallawal. 1919 a. nr. 187. (27895)
 Elbing, Julie, w. a. Tall. 1. pol. 6. jsk. 1920 a. nr. 5748. (27896)
 Türk, Anna, w. a. Weltsa wallawal. 1921 a. nr. 587-a. (27897)

Lepmann, Anna, w. a. Tall. 1. pol. 5. jsk. 1920 a. nr. 6130. (27898)
 Uttermüller, Johannes, w. a. Tall. 1. pol. 5. jsk. 1922 a. nr. 15339. (27899)
 Tomingas, Johannes Jakobi p. (24641)
 Muru, Peeter Reeda p., w. a. Wana-Kariste wallawal. 12. 4. 19 a. nr. 520. (24643)

Teadaanne

Pärnu maakonna politsei II jaoskonna ülem annab teada, et 5. detsembril 1924. a. kell 11 hommiku müüakse Woltweti Telliskiwi tehases **enampakkumise teel JAAN WENE** päralt oiew warandus:

15.000 esimese sordi telliskiwi,

hinnatud 40000 marga peale, 1924. a. tööstusmaksu sissenõudmiseks.

Müüdawaid asju võib näha oksjoni päewal. Pakkumine algab hinnatud summast.

Mõisakülas, 11. nowembril 1924. a.

Nr. 3446/II.

Jaoskonna ülem: k.t. M. LEMBIT.

Asjaajaja k.t. J. ANDER.

Riidekauba tarwitajaid

rahuldab hea kaubaga, suure walikuga ja õiglaste hindadega

Helsingi riidekauplus.

Tallinn, W. Karja t. nr. 7/24. Kõnetr. 1209.

Restoraan

„Draamakelder“

Jaani tän. 5. Draamateatri all.
Kõnetraat 565.

**Eeskujulik köök!
Odawad hinnad!**

Kodumaa ja wäljamaa liköörid,
weinid, napsid ja õlled.

Soe hommikueine suures wäljawalikus
kella 10—1.

Lõuna kella 1—5.

Söögid à la carte igal ajal.

Muusika kella 3-5 ja 8-12

Restoraani pidaja.